

SEROCKI MIEJSCOWNIK

KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNY PRZEWODNIK PO GMINIE

Stanisławowo
Ludwinowo Dębskie
Ludwinowo Zegrzyńskie
Zalesie Borowe Marynino
Świecienica Izbiica
SEROCK
Wola Kiełpińska
Kania Polska
Gasińskowo
Kania Nowa
Nowa Wieś
Stasi Las
Zabłocie
Karolino
Wola Smolana
Jadwisin
Dębinki Guty
Borowa Góra
Bolesławowo
Jachranka
Cupel Szadki
Dosiń Dębe
Skubianka
Wierzbiica
Lacha

Odcinek 13 - DĘBNIKI

Od kolonizacji puszczy do eksploatacji cennego kruszywa

Wieś Dębinki powstała dopiero w latach 70. XIX wieku, jako kolejny etap zagospodarowywania lasów należących do dóbr zegrzyńskich, poprzedzony powstaniem wcześniej takich wsi jak Karolino i Marynino. Anna i Marian Kurtyczowie w książce *Zegrze – Wola Kiełpińska. Dzieje parafii i okolic*, Wola Kiełpińska 2001, na stronie 302 napisali, że wieś istniała już w 1827 r. i liczyła 10 domów oraz 85 mieszkańców. Informacja ta jest błędna, bowiem w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego w tomie II, do którego się ci autorzy odwołują, wymieniona jest wieś Dębinki w powiecie pułtuskim, ale nie w parafii zegrzyńskiej tylko w parafii Zatory.

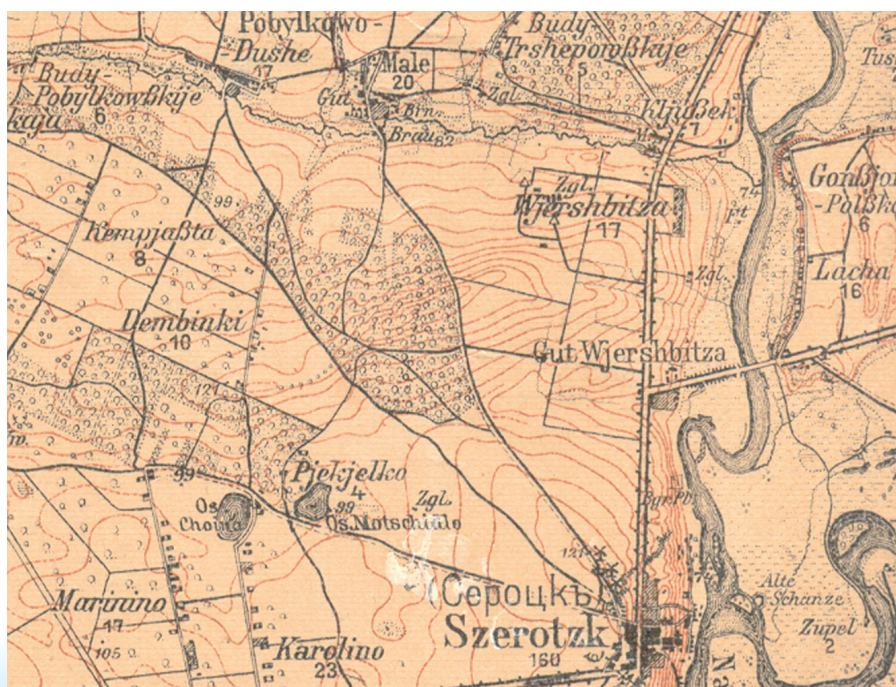

Waclaw Kornacki (1906-1944)
sołtys Dębinek

W początkowym okresie używano nazwy kolonia Dębinka lub kolonia Dębinki. Pochodzenie tej nazwy jest oczywiste i związane z charakterystycznym drzewostanem występującym w tym miejscu, ale jest znana też inna nazwa wsi. Wśród mieszkańców okolicznych miejscowości, m.in. z serockiej ulicy Moczydło wieś nazywano Dziarna. W języku staropolskim słowo *dziarno* znaczyło żwir oraz ziemię z drobnymi kamieniami. Nazwa ta bardziej oddaje charakter terenu wsi, znajdującej się w większości na pokładach żwiru.

Nazwa ta znalazła się też na polskiej mapie topograficznej z 1936 r., używanej następnie przez niemieckich wojskowych w czasie II wojny światowej. Wydobywanie żwiru rozpoczęło w latach 50-tych XX wieku, a na ogromną skalę prowadzono w latach 60-70 tych. Poprawiło to sytuację materialną wielu rodzin, umożliwiając przeniesienie części z nich, lub ich dzieci do miasta – do Serocka czy do Legionowa.

Początkowo było tu 10 gospodarstw, które rozciągały na osi wchód zachód, między granicą miasta Serock, a powstającą w tym samym czasie wsią Kępiaste. Z reguły były to gospodarstwa o powierzchni 25 mórg. Wyjątkowo

Dębinki na mapie 1916 r.

Dębinki na mapie 1936 r.

Kapliczka z 1881 r.
jedna z najstarszych w gminie

zdarzały się większe, jak Józefa Tomczyka – 60 mórg, Pawła Czarneckiego i Jana Krzemińskiego po 40 mórg. Do najstarszych rodzin, zamieszkujących wieś od początku do dziś należą: Czarnecki, Krzemiński, Makowscy i Srebnikowie. Od ponad 20 lat funkcję sołtysa wsi pełni przedstawiciel tych rodzin Stefan Czarnecki. Wieś była dobrze zagospodarowana już w 1881 r., kiedy mieszkańcy postawili kapliczkę na skraju wsi, przy skrzyżowaniu dróg Serock-Zalesie i Zegrze-Pobytkowo.

W czasie II wojny światowej wieś została całkowicie zniszczona bowiem znalazła się na linii frontu. Stanowiska bojowe radzieckiej 65 Armii generała Pawła Batowa znajdowały się w lesie w rejonie Pobytkowa, a niemieckie w lesie Zegrzyńskim. Walki w tym rejonie opisał w książce „Płonące brzozy” dowódca 108 Dywizji Piechoty generał Piotr Tiriemow. Stąd wiemy, że oddziały tej dywizji, 444 pułk piechoty

Drewniana stodoła pp Bilińskich

pod dowództwem płk Antolija Abitowa i 539 pułk piechoty pod dowództwem płk Konstantego Grochowskiego, zdobyły 14 stycznia 1945 r. Dębinki, Kępiaste i Wólkę Zaleską, a następnie kontynuowały marsz na Nasielsk.

Wieś zawsze miała problemy z wodą, dlatego już dawniej powstawały studnie dla całej wsi. W latach 30 tych z inicjatywy sołtysa Waclawa Kornackiego wybudowano zachowaną do dziś studnię na wysokości domu pp. Srebników. W latach 60. XX wieku powstał tu jeden z najstarszych wodociągów gminnych.

W tym czasie rozpoczął tu swoją działalność gospodarczą Waclaw Chabrzyński. Był on żonaty z wnuczką wspomnianego już Józefa Tomczyka, a córką warszawskiego rzeźnika Stopińskiego. Założył on plantację świerków oraz uruchomił wytwórnię materiałów budowlanych. Mając wystarczające zasoby własnych pokładów żwiru i pisku pro-

dukował głównie dużą kostkę drogową, krawężniki oraz pułtaki. Przez wiele lat mieszkał w dawnym wozie cygańskim w lesie. Wóz ten później straszyl grzybiarzy i nosił nazwę domu Gargamela.

Tekst i zdjęcia
dr Sławomir Jakubczak

CIEKAWOSTKI

W sierpniu 1944 r. w niejasnych okolicznościach został zastrzelony, prawdopodobnie przez grupę bojową AK dowodzoną przez ppor Janickiego, sołtys Dębinek Waclaw Kornacki (1906-1944).

W latach 60 - tych XX wieku w gospodarstwie pisarza Jerzego Szaniawskiego w Zegrzynku, pracowała przez prawie rok rodzina Krzemińskich z Dębinek.

Stara studnia koło pp. Srebników